

18 JAAR CHECKLIST

**WAT VERANDERT
ER VOOR JOU?**

Tips voor jongeren én ouders

Je 18e verjaardag is een bijzonder moment: vanaf nu ben je voor de wet volwassen. Dat betekent dat je voor veel dingen voortaan zélf verantwoordelijk bent. Bijvoorbeeld voor het regelen van je zorgverzekering. En het aanvragen van studiefinanciering, als je gaat studeren. Hoe pak je dat aan?

De checklist in dit boekje zet alle belangrijke dingen voor je op een rij. Zo weet je wat je moet doen en waar je recht op hebt. Misschien krijg je niet met alles wat je leest te maken. Toch is het goed om het boekje helemaal door te kijken, zodat je niks mist.

VEEL MEER ZELF REGELEN!

Alvast een paar tips:

- Vraag hulp als je iets niet begrijpt. Je kunt bijvoorbeeld bij de bibliotheek terecht, als je ergens digitaal niet uitkomt.
- Als je een brief of mail krijgt over iets dat verandert zodra je 18 jaar wordt, controleer dan altijd meteen of je iets moet doen.
- Bewaar al je post en e-mails op één plek. Bijvoorbeeld in een map, zodat je dingen kunt terugvinden.
- Wees voorzichtig met het delen van je gegevens. Check eerst wie daarom vraagt en waarom. Twijfel je? App, mail of bel de klantenservice van die organisatie. Of vraag een bekende om mee te kijken.
- Bij elk onderwerp in dit boekje staat een QR-code. Als je die scant met je telefoon, ga je meteen naar de website over dat onderwerp of naar een organisatie die met jou mee kan denken.

CHECK

Heb je dit al voor elkaar?

☐	Je DigiD	4
☐	Een digitale berichtenbox (overheid)	5
☐	Een ID-kaart of paspoort	5
☐	Donorregister invullen	5
☐	Een zorgverzekering	6
☐	Jeugdhulp overzetten	7
☐	Je geldzaken	8
☐	Wettelijke vertegenwoordiging	11
☐	School of studie	12
☐	Studiefinanciering/DUO	13
☐	Wonen	15
☐	Werk of dagbesteding	17

Heb je na het lezen van dit boekje nog vragen?
Scan de QR-code bij een onderwerp of kijk op
het Digitale Jongerencentrum Alkmaar waar je
in gemeente Alkmaar hulp kunt krijgen.

KLIK HIER!

REGELEN vóór je 18e VERJAARDAG

DigiD betekent Digitale Identiteit. Als je online iets wilt regelen bij de overheid, laat je hiermee zien wie je bent. Je gebruikt DigiD bijvoorbeeld om in te loggen op de website van de gemeente, DUO en de Belastingdienst. Om een DigiD aan te vragen heb je je Burgerservicenummer (BSN) nodig (dit staat op je ID-kaart en meestal op je zorgpas), het adres waar je staat ingeschreven en een mobiele telefoon. Handig: met de DigiD-app kun je makkelijk inloggen.

KLIK HIER!

DIGITALE BERICHTENBOX

Van de overheid krijg je soms post. Bijvoorbeeld over veranderingen in je zorgtoeslag of je belastingaangifte. Als je een DigiD hebt kun je deze post digitaal ontvangen via de digitale berichtenbox MijnOverheid. Berichten blijven daar staan, zodat je ze altijd kunt teruglezen. De post komt dan niet meer in de brievenbus. De berichtenbox is er ook als app.

KLIK HIER!

ID-KAART OF PASPOORT

KLIK HIER!

Vanaf je 14e ben je in Nederland verplicht een ID-kaart of paspoort bij je te hebben. Daarmee laat je zien wie je bent. Je hebt je ID-kaart

of paspoort ook nodig als je naar een dokter of ziekenhuis moet, om een bankrekening te openen, bij het aanmelden voor een studie en voor een telefoonabonnement. In landen buiten Europa heb je een geldig paspoort nodig. Binnen Europa is een geldige identiteitskaart vaak voldoende (voor Engeland is wel een paspoort nodig). Voor sommige landen is een visum verplicht.

DONORREGISTER

Na je 18e verjaardag ontvang je een brief waarin de overheid vraagt of je donor wilt worden. Als je donor bent, sta je na je overlijden organen en/of weefsel af aan ernstig zieke mensen die bijvoorbeeld een nieuwe nier of long nodig hebben. Je mag zelf bepalen of je donor wilt zijn. De keuze overlaten aan je familie kan ook, of aangeven dat je bepaalde organen niet wilt doneren. Je bent automatisch donor tenzij je op de website aangeeft dat je dit niet wilt. Daarom is het goed om na te denken over wat je wilt en je keuze vast te leggen.

KLIK HIER!

ZORGVERZEKERING

Tot je 18e ben je gratis verzekerd tegen ziektekosten via je ouders of verzorgers. Vanaf je 18e verjaardag ben je verplicht een eigen zorgverzekering te hebben. Deze dekt de kosten voor medische zorg en medicijnen. De kosten worden vaak (deels) betaald door je zorgverzekeraar. Hiervoor betaal je elke maand premie. Er zijn veel verschillende zorgverzekeraars en ook extra pakketten om uit te kiezen. Op vergelijkingswebsites zie je wat het beste bij je past en wat de premie is. Het is ook een mooi moment om te kijken of je al staat ingeschreven bij een huisarts en tandarts. Een zorgverzekering is best duur, maar jongeren hebben meestal recht op zorgtoeslag. Dat is een bedrag dat je elke maand van de Belastingdienst krijgt. Op pagina 9 zie je hoe je de zorgtoeslag aanvraagt.

KLIK HIER!

KLIK HIER!

COLLECTIEVE ZORGVERZEKERING

Heb je een laag inkomen en verwacht je hoge zorgkosten? Dan kun je mogelijk via Zaffier een collectieve zorgverzekering afsluiten. Die bestaat uit een basisverzekering en een aanvullend pakket. Als je recht hebt op studiefinanciering, kun je niet meedoen aan de collectieve zorgverzekering.

AUTORIJBEWIJS

Je mag vanaf 16,5 jaar rijles nemen voor je autorijbewijs. Vanaf 17 jaar mag je praktijkexamen doen en tot 18 jaar mag je alleen autorijden met een begeleider. Wist je dat je bij de Bibliotheek gratis theorie-examens kan oefenen voor de auto, brommer of motor?

Scan de QR-code voor meer informatie.

KLIK HIER!

IK ONTVANG JEUGDHULP

Ontvang je op dit moment jeugdhulp? Vanaf je 18e stopt deze waarschijnlijk en ga je over naar de zorg voor volwassenen. Het duurt altijd even voordat die overstap geregeld is. Het kan zijn dat je geen hulp meer wilt of nodig hebt. Wil je juist wél hulp? Zorg dan dat je die op tijd aanvraagt. Dit kan via je contactpersoon van de gemeente of via de hulp die je op dit moment hebt. Kom je er niet uit? Team JONG van MEE en de Wering kan ook met je meedenken wat er mogelijk is. Scan de QR-code voor meer informatie.

KLIK HIER!

DIENTSTPLICHT

KLIK HIER!

Op je 17e (jongens én meisjes) ontvang je een brief van het ministerie van Defensie. Daarin staat dat je bent ingeschreven voor de dienstplicht. In Nederland bestaat nog steeds een dienstplicht, ook al roept de overheid jongeren niet op om die te vervullen. Er zijn op dit moment ook geen plannen om dat weer te gaan doen.

STEMMEN EN MEEBEPALEN

Zodra je 18 jaar bent, mag je stemmen bij verkiezingen en zelf ook kandidaat zijn. Er zijn verschillende verkiezingen in Nederland. Bijvoorbeeld voor de Tweede Kamer en de gemeenteraad. Voor elke verkiezingen ontvang je een stempas op het adres waar je staat ingeschreven. Elke stem telt, dus breng je stem uit!

KLIK HIER!

GELD ZAKEN

INKOMSTEN EN UITGAVEN

Ben je elke maand blut of heb je altijd wel wat op je spaarrekening? Goed omgaan met geld voorkomt dat je daar zorgen of stress over hebt. Daarom is het belangrijk dat je weet waar je geld aan besteedt - en niet meer uitgeeft dan je hebt. Veel banken bieden in hun app een overzicht van wat er binnenkomt en uitgaat. Je kunt het ook zelf bijhouden via een (online) huishoudboekje. Wil je dat er in het begin even iemand met je meekijkt? Daarvoor kun je terecht bij Get a Grip. Scan de QR-code.

KLIK HIER!

KLIK HIER!

BANKZAKEN

Vanaf je 18e ben je zelf verantwoordelijk voor je geldzaken. Je ouders kunnen dan niet meer in je bankrekening kijken. Wil je dat liever wel? Vraag dit dan aan bij je bank. Heb je nog geen eigen bankrekening? Scan de QR-code voor meer informatie.

ZORGTOESLAG

Zodra je 18 bent, heb je meestal recht op zorgtoeslag. Dat hangt af van je inkomen. Je ontvangt de toeslag elke maand van de Belastingdienst. Daarmee kun je (deels) de premie voor je zorgverzekering betalen. Je krijgt de zorgtoeslag alleen als je deze zelf aanvraagt. Doe dat 2 maanden vóórdat je 18 wordt, zodat je geen toeslag mist. Het inkomen van je ouders telt niet mee bij het aanvragen van zorgtoeslag, tot je 27 jaar bent. Ook als je bent meeverzekerd met je ouders of als zij je zorgverzekering betalen, kun je de toeslag aanvragen.

Scan de QR-code voor meer informatie.
Vraag je toeslagen aan via mijntoeslagen.nl

KLIK HIER!

HUURTOESLAG

Huurtoeslag is een bedrag dat je mogelijk van de overheid kunt ontvangen om een deel van je huur mee te betalen. Daar gelden wel regels voor en je moet de toeslag zelf aanvragen. Hoeveel huurtoeslag je krijgt hangt af van je leeftijd, de huurprijs, je inkomen, je vermogen en dat van mogelijke huisgenoten. Scan de QR-code voor meer informatie.

KLIK HIER!

JE PAPIEREN OP ORDE?

Je administratie bijhouden betekent dat je alles wat je regelt met de overheid (bijvoorbeeld de gemeente) en andere organisaties overzichtelijk bewaart. Bijvoorbeeld je wachtwoorden, loonstrookjes van je bijbaan en het contract van je telefoonabonnement. Dat kan op papier of online. Als je je administratie goed bijhoudt, sta je niet snel voor vervelende verrassingen. Want dan weet je wat je wanneer moet regelen en kan je makkelijk dingen weer terugvinden. Hulp nodig of vragen over je administratie? Scan de QR-code naar Get a Grip:

KLIK HIER!

SCHULDEN

KLIK HIER!

Misschien heb je veel geld uitgegeven op vakantie of dure spullen gekocht? Als je meer uitgeeft dan je hebt, kun je in de schulden komen. Zo'n geldtekort verdwijnt niet vanzelf. Wanneer je niets doet worden je schulden vaak hoger. Dus hoe eerder je in actie komt, hoe beter. Vraag bijvoorbeeld een familielid of goede vriend(in) om je te helpen overzicht te krijgen. En een plan te maken om schulden af te lossen. Voor hulp bij schulden kun je contact opnemen met Jongerenpunt Check-In.

UITKERING

Als je geen of weinig inkomsten hebt, kun je recht hebben op een uitkering. Welke dat is, hangt af van je situatie. Een WW-uitkering is bedoeld voor mensen die hun baan verliezen. Jongeren met een arbeidsbeperking kunnen een Wajong-uitkering aanvragen. Het UWV is de organisatie die deze uitkeringen uitbetaalt. Een andere mogelijkheid kan een bijstandsuitkering zijn. Je bent dan meestal wel verplicht om te solliciteren. Meer informatie hierover vind je bij Jongerenpunt Check-In.

KLIK HIER!

BIJZONDERE BIJSTAND

Als je ouders je geen extra financiële ondersteuning kunnen geven, heb je misschien recht op bijzondere bijstand. Je kunt dit bespreken met een medewerker van Zaffier. Ook als je geen bijstandsuitkering ontvangt, zijn er soms mogelijkheden voor bijzondere bijstand. Dat is een vergoeding voor extra kosten die je niet (helemaal) zelf kan betalen en waarvoor geen andere regeling is. Scan de QR-code als je meer wilt weten.

KLIK HIER!

WETTELIJKE VERTEGENWOORDIGING

KLIK HIER!

Kun je niet zelf beslissen over je persoonlijke zaken of geldzaken, bijvoorbeeld door een beperking? Dan kan iemand anders dat voor je doen. Je ouders kunnen bijvoorbeeld je wettelijke vertegenwoordiger zijn. Andere mogelijkheden zijn:

- een mentor (voor persoonlijke zaken)
- een bewindvoerder (voor geldzaken)
- een curator (voor persoonlijke én geldzaken)

Meer informatie vind je via de website van de rijksoverheid.

KORTINGSPAS VAN DE GEMEENTE

Met de AlkmaarPas kan je onder andere tegoed krijgen om te sporten en kortingen bij winkels, horeca, musea en uitjes in Alkmaar en omgeving. Een AlkmaarPas kost €15, maar voor mensen met minder inkomen is hij gratis. Heb je een minimuminkomen en woon je in de gemeente Alkmaar? Dan kom je waarschijnlijk in aanmerking voor een gratis AlkmaarPas. Als dat zo is, dan krijg je naast alle kortingsacties ook een tegoed op je pas waarmee je van alles kunt doen in Alkmaar!

KLIK HIER!

SCHOOL
en STUDIE

STUDIE KIEZEN EN AANMELDEN

Een studie is belangrijk om een leuke baan te vinden en je eigen geld te verdienen. Maar hoe kies je een opleiding die bij je past? Bij veel studies kun je naar een open dag of een keertje meekijken. Zo ontdek je wat jou goed ligt. Let ook op tot wanneer je je kunt aanmelden voor een studie. Vind je het lastig om te kiezen of weet je niet waar je moet beginnen? Vraag je decaan of mentor op school om advies of neem contact op met het Doorstroompunt om met je mee te denken.

KLIK HIER!

KLAAR OM TE WERKEN?

Wil je gaan werken? Dan is het handig om een studie af te ronden en een startkwalificatie te hebben (diploma mbo niveau 2 of hoger, havo of vwo). Je decaan of een docent op school kan je vertellen welke startkwalificaties er zijn en welke voor jou het beste is. Wil je hier meer over weten of kom je er niet uit met het vinden van werk, check dan Jongerenpunt Check-In.

KLIK HIER!

KLIK HIER!

STUDIEFINANCIERING

Zolang je een opleiding volgt (mbo, hbo of universiteit) kun je geld van de overheid krijgen om te studeren. Dit heet studiefinanciering. Je ontvangt het geld via DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs).

Studiefinanciering bestaat uit verschillende onderdelen. Het is afhankelijk van je situatie welke onderdelen je kan aanvragen. Bij mbo 1- en 2-opleidingen is de studiefinanciering een gift. Dat betekent dat je het geld niet hoeft terug te betalen. Bij andere opleidingen is de studiefinanciering een prestatiebeurs, dan moet je een diploma halen voordat het een gift wordt. Scan de QR-code voor meer informatie en de voorwaarden.

OV-CHIPKAART VOOR STUDENTEN

Tijdens je opleiding kun je gratis of met korting reizen met het openbaar vervoer. De ov-chipkaart voor studenten vraag je aan bij DUO. Je kunt kiezen voor een weekend- of weekabonnement. Woon je thuis? Dan is een weekabonnement handig om naar je opleiding te reizen. Heb je een kamer in de plaats waar je studeert? Dan is een weekendabonnement misschien handiger. De ov-chipkaart kan vallen onder de prestatiebeurs of een gift zijn, dat hangt af van je opleiding. Scan de QR-code voor meer informatie. Vraag je studiefinanciering en/of je studentenreisproduct aan bij DUO.

KLIK HIER!

TEGEMOETKOMING VOOR SCHOLIEREN

KLIK HIER!

Als je 18 jaar of ouder bent en een opleiding volgt bij een vmbo, havo, vwo, vso, praktijkonderwijs of vavo, heb je waarschijnlijk recht op een tegemoetkoming scholieren. Je krijgt dit geld omdat je ouders vanaf je 18e jaar geen kinderbijslag meer voor je ontvangen. Met dit maandelijks bedrag kun je bijvoorbeeld studieboeken, een ov-abonnement of lesgeld betalen. Je krijgt de tegemoetkoming zolang je voortgezet onderwijs volgt. Lees meer over de voorwaarden en hoe je de aanvraag doet via de QR-code.

STUDIETOESLAG

Veel studenten hebben een bijbaan om hun studie te kunnen betalen. Maar voor jongeren met een beperking is dat vaak niet mogelijk. Zij kunnen daarom een studietoeslag aanvragen, als steuntje in de rug. Via Zaffier kun je nagaan of je hier recht op hebt.

KLIK HIER!

WAAR GA je WONEN?

OP JEZELF WONEN EN VERZEKERINGEN

Wanneer je op jezelf gaat wonen is het ook handig om te kijken waar je je voor wilt verzekeren. De spullen in je kamer of huis kun je verzekeren via een inboedelverzekering. Een inboedelverzekering vergoedt de schade door bijvoorbeeld brand of diefstal.

Een aansprakelijkheidsverzekering is een verzekering die de schade vergoedt die jij per ongeluk hebt veroorzaakt aan andere personen of andermans spullen. Als je thuis woont en je ouders hebben een aansprakelijkheidsverzekering ben je meestal nog via je ouders verzekerd als je 18 jaar wordt. Dit kan je voor de zekerheid navragen bij de verzekeraar.

Een inboedelverzekering en aansprakelijkheidsverzekering zijn niet verplicht, maar wél verstandig. Lees meer over de aansprakelijkheids-verzekering en inboedel-verzekering via de QR-codes:

Inboedel

Aansprakelijkheid

KLIK HIER!

EEN WONING ZOEKEN

Wil je graag op jezelf wonen? Bij SVNK kun je je inschrijven voor een sociale huurwoning. Je komt dan op een wachtlijst. Het kan 5 tot 10 jaar duren voordat je aan de beurt bent, dus het is slim om je meteen na je 18e verjaardag aan te melden. Via SVNK zoek je een huurwoning in Alkmaar, Bergen, Castricum, Dijk en Waard, Heiloo of Uitgeest. Inschrijven kost 25 euro.

KLIK HIER!

STUDENTENKAMER

Ga je studeren en wil je op kamers gaan wonen? Op internet worden kamers aangeboden, maar niet alles wat online staat klopt en er zijn helaas ook veel oplichters actief. Check daarom reviews van websites en vraag in je omgeving naar ervaringen van anderen. Zo voorkom je dat je inschrijfgeld betaalt waar je niks voor krijgt. Via vrienden of een studentenvereniging is het soms ook mogelijk om een kamer te vinden.

Begin op tijd met zoeken!

WONEN MET BEGELEIDING

Is zelfstandig wonen voor jou een te grote stap? Er zijn organisaties die je hierbij kunnen helpen. Voor vragen over wonen met ambulante begeleiding en beschermd wonen kun je terecht bij team JONG van MEE en de Wering. Check de QR-code voor informatie.

KLIK HIER!

(TIJDELIJK) GEEN HUIS?

Een thuis hebben lijkt vanzelfsprekend. Maar dat is niet zo voor alle jongeren. Heb je even geen vaste plek waar je terechtkunt? Vraag om hulp bij DNO en probeer eerst bij familie of vrienden tijdelijk onderdak te vinden. Sta je op straat en weet je niet hoe het verder moet? DNO Doen denkt mee met opvang en begeleiding.

Als je overdag geen plek hebt waar je terecht kunt, kan je doordeweeks binnenlopen bij de Pitstop.

DNO

PITSTOP

KLIK HIER!

WERKEN **EN** **DAGBESTEDING**

WERK ZOEKEN EN SOLLICITEREN

Met een baan verdien je geld om je rekeningen te betalen. Het is ook een manier om te leren en mensen te ontmoeten. Ben je op zoek naar werk? Zorg dan dat je een cv (curriculum vitae) hebt. Daarin staat wie je bent en wat je al hebt gedaan (school en bijbaantjes). Met een cv kun je solliciteren naar een baan die bij je past. Dat gaat vaak online of via bekenden. Wil je hulp bij het vinden van werk? Bij Jongerenpunt Check-In krijg je tips en begeleiding.

KLIK HIER!

ONDERNEMEN / ZZP?

KLIK HIER!

Wil je je eigen bedrijf starten? Of heb je een bijbaantje als zzp'er? Er is dan geen werkgever die dingen voor je regelt. Zoals een verzekering als je ziek wordt. Er wordt ook veel van je verwacht rondom de administratie van je bedrijf. Dat moet je dus zelf regelen. Check via de QR-code handige links voor ondernemers.

BELASTINGGELD TERUGVRAGEN

Als je een baan hebt, houdt je werkgever een deel van je loon in voor de belasting. Dat heet loonheffing. Vaak kun je een deel van die loonheffing terugvragen. Dat regel je via de website van de Belastingdienst of via de aangifte-app. Voor vragen kun je de Belastingdienst bellen op **0800-0543**.

Laat geen geld liggen!

KLIK HIER!

DAGBESTEDING

Als een opleiding doen of werken voor jou (nog) niet lukt, zijn er andere manieren om je tijd in te vullen. Je kunt bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen bij een kringloopwinkel of zorgboerderij. In Alkmaar zijn verschillende mogelijkheden voor dagbesteding. Wanneer het door ziekte of een handicap niet gaat lukken om te werken kan je misschien in aanmerking komen voor een Wajong uitkering. Neem voor vragen over dagbesteding of het aanvragen van een Wajong uitkering contact op met Team JONG van MEE en de Wering voor meer informatie.

KLIK HIER!

NOTITIES (om niet te vergeten)

Heb je na het lezen van dit boekje vragen of kom je er niet uit? Scan de QR-code bij een van de onderwerpen. Je komt dan op een website met meer informatie over het onderwerp.

Als je er zelf niet uitkomt kan je zonder een afspraak te maken langskomen bij één van de jongerencentra of bij de bibliotheek. Check via het Digitale Jongerencentrum Alkmaar waar je wanneer terecht kunt.

Alle samenwerkingspartners van dit boekje weten de weg naar gemeente Alkmaar goed te vinden als er meer hulp nodig is.

Heb je opmerkingen over het boekje of staat er iets wat niet meer klopt? Neem dan contact op met Willem Zevenhuizen van Bibliotheek Kennemerwaard via 18jaar@bknw.nl

18 CHECKLIST JAAR

Dit boekje is een uitgave van de gemeente Alkmaar in samenwerking met Humanitas, Bibliotheek Kennemerwaard, StraatGeluid, Zaffier, Jongerenplatform Regio Alkmaar, Jongerenpunt Check-In, Stichting de Ontmoeting Huiskamer My Place, Youth For Christ, LINK Jongerenwerk, De Pitstop, MEE en de Wering, Doorstroompunt en Digidingen-desk.

Zaffier

de Bibliotheek

Kennemerwaard

digidingen
desk

informatiepunt
voor jongeren

humanitas

STRAATGELOUD
We're Working On It!

link
JONGERENWERK

JPRA
Jongerenplatform Regio Alkmaar

MEE & de Wering

DE PITSTOP

De inhoud van deze uitgave is met zorg samengesteld. Toch kan het zijn dat bepaalde informatie is verouderd of niet precies klopt. Check daarom altijd bij de organisatie waar je iets aanvraagt welke regels gelden. Aan de informatie in dit boekje kun je geen rechten ontlelen.